SAROKBA SZORÍTVA

CÉLPONTBAN A MAGYAR CIVIL SZERVEZETEK

AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International Publications

Először kiadva 2015-ben
Amnesty International Publications
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org

© Amnesty International Publications 2015

Index: EUR 27/001/2015 Hungarian
Eredeti nyelv: angol
Nyomtatta: Amnesty International, International Secretariat, United Kingdom

Minden jog fenntartva. Ez a kiadvány szerzői jogvédelem alatt áll, de díj nélkül reprodukálható érdekképviseleet, kampány és oktatás céljából, de nem viszonteladásra. A szerzői jog tulajdonosai azt kérik, hogy hatásvizsgálat céljából minden ilyen használatról tájékoztassák őket. A kiadvány más célokra való másolása, más kiadványokban való felhasználása, fordítása vagy adaptálása esetén a kiadótól előzetes írásbeli engedélyt kell beszerezni, és esetlegesen díjat is kell fizetni. Engedély és további információ a copyright@amnesty.org email címen igényelhető.

Az Amnesty International egy független demokratikus nemzetközi szervezet, amely több mint 7 millió ember globális mozgalma.

Célunk egy olyan világ, ahol minden egyes ember élvezi az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában foglalt jogokat és más nemzetközi jogi normákat. Függetlenek vagyunk minden kormánytól, politikai ideológiától, gazdasági érdekeltségtől vagy vallástól, főleg tagjaink anyagi támogatásából és közadományokból tartjuk fenn magunkat.

AMNESTY
INTERNATIONAL

TARTALOM

BEVEZETÉS 4
CÉLPONTBAN A CIVIL SZERVEZETEK 5
HÁTTÉR 5
KEHI ELLENŐRZÉS 6
A KEHI HATÁSKÖRE KÖRÜLI VITA 6
A KEHI FÜGGETLEN ÉS PÁRTATLAN MŰKÖDÉSÉT BIZTOSÍTÓ SZABÁLYOK HIÁNYA 7
A VIZSGÁLAT LEFOLYTATÁSA 8
A VIZSGÁLAT CIVIL SZERVEZETEKRE GYAKOROLT HATÁSA 9
RENDŐRSÉGI RAZZIA ÉS BÜNTETŐELJÁRÁS 10
AZ ADÓSZÁMOK FELFÜGGESZTÉSE 11
A KEHI VIZSGÁLATI JELENTÉSE ÉS TOVÁBBI GYANÚSÍTÁSOK 12
NEMZETKÖZI SZABÁLYOK 14
AZ EGYESÜLÉSHEZ VALÓ JOG A NEMZETKÖZI JOG ÉRTELMÉBEN 14
KÜLFÖLDI TÁMOGATÁS ÉS A SZABAD EGYESÜLÉHEZ VALÓ JOG KORLÁTOZÁSA 14
ÖSSZEGZÉS 16
AJÁNLÁSOK 18

BEVEZETÉS

2014-ben[1] számos magyar civil szervezet vált egy hosszantartó kormányzati támadássorozat célpontjává, amely nagyban akadályozta őket, hogy a munkájukat végezzék, dermesztő hatással volt az egyesülési jogra és szűkítette a civil szervezetek mozgásterét az országban.[2] A célba vett szervezetek között vannak korrupció ellen küzdő, az emberi jogokért, így a nők és szexuális kisebbségek jogaiért kiálló szervezetek, és olyanok is, amelyek a számukra igénybe vehető támogatások szétosztását bonyolítják.

2014 májusa és az összefoglaló írása közötti időszakban számos magas rangú kormányzati szereplő, ideértve a miniszterelnököt is, fogalmazott meg vádakat a civil szervezetekkel kapcsolatban, több bűncselekmény elkövetésével gyanúsítva meg ezeket a szervezeteket. Ezek az állítások rendszeresen ismétlődnek azóta is egy ellenséges médiakampány keretében, amelynek a célja, hogy rontsák a szervezetek szavahihetőségét, és megkérdőjelezzék munkájukat a társadalom szemében. 2014 tavaszán és nyarán jelentősen nőtt a nyomás a civil szervezeteken, amikor a Miniszterelnökség egy vizsgálat lefolytatását kezdeményezte az érintett szervezetekkel kapcsolatban. A „rendkívüli ellenőrzés" májusban kezdődött és 59 civil szervezetet érintett. A vizsgálatot a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) folytatta le, amely nincs birtokában olyan garanciáknak, amelyek a függetlenségét és pártatlanságát biztosítanák, és amelynek joghatósága az eljárás lefolytatására erősen vitatott. A KEHI a vizsgálata során számos alkalommal részletes adatokat kért be nagyon szoros határidővel. Több civil szervezet is úgy gondolja, hogy ez az együttműködés megsértette a KEHI arra irányuló kötelességét, hogy védje az ügyfelek, partnerek és a támogatást felügyelők jogait.

A későbbiekben bűncselekmények elkövetésének gyanúja miatt nyomozás indult a civil szervezetek ellen, majd szeptemberben a rendőrség rajtaütött két érintett civil szervezeten, az Ökotárson és a DemNeten. Lefoglalták a számítógépeiket, szervereiket és dokumentumaikat. Decemberben négy civil szervezetnek függesztették fel az adószámát, arra hivatkozva, hogy azok nem működtek együtt a vizsgálat során. A civil szervezetek panasszal éltek a felfüggesztés ellen.

A vita középpontjában álló EGT/Norvég Civil Támogatási Alap fontos finanszírozási forrást biztosít a civil szervezetek számára, amelyek olyan ügyekkel foglalkoznak, mint az emberi jogok, így többek között a nők és az LMBTI emberek jogai, a korrupció elleni küzdelem, a környezetvédelem, vagyis olyan témákkal, amelyekre nehéz támogatást szerezni. Több civil szervezet is azon a véleményen van, hogy az elmúlt években egyre kevesebb független támogatás áll rendelkezésre, amelynek következtében a Civil Támogatási Alap fontos finanszírozási forrássá vált az ilyen típusú munkát végző szervezetek számára.

A civil szervezetek elleni lépések több emberi jogi szervezet rosszallását is kiváltották, köztük az Amnesty Internationalét is. 2014 decemberében az Európa Tanács emberi jogi biztosa, Nils Muižnieks megismételte korábbi aggályait a kormányzat által a civil szervezetekkel kapcsolatban használt megbélyegző retorika miatt, illetve kifejezte aggodalmát a legújabb fejleményekkel kapcsolatba, úgymint a KEHI vizsgálat, annak vitatott jogi alapja, illetve az abból eredő büntetőeljárás.[3]

1 Jelen összefoglaló az Amnesty International békés gyülekezéshez, egyesüléshez és a véleménynyilvánításhoz való jog helyzetének monitorozásán alapszik, kiemelt figyelmet fordítva a kormányzat civil szervezetekkel szembeni lépéseire. 2014 októberében az Amnesty International Budapesten tett látogatása során számos érintettel készített interjúkat (magyar civil szervezetek képviselőivel, független szakértőkkel, támogatások elosztóival, egyetemi oktatókkal és ügyvédekkel). A magyar és a norvég kormány véleményét is kikértük. A KEHI írásban válaszolt az Amnesty International aggályaira.

2 Az események részletes időrendjéhez tekintse meg a Magyar Helsinki Bizottság, a Társaság a Szabadságjogokért, a Transparency International Magyarország és az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet által összeállított idővonalat (angolul): http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Timeline_of_gov_attacks_against_HU_NGOs_18112014.pdf

3 Nils Muižnieks, az Európa Tanács emberi jogi biztosának jelentése, amely 2014. július 1-4. közötti magyarországi látogatását követte, 7.oldal: https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?

E dokumentum írásakor számos civil szervezet ellen van folyamatban eljárás, amely akár bezárásukhoz és a munkatársaik büntetőjogi felelősségre vonásához vezethet. Az Amnesty International szerint az indokolatlan vizsgálatok, a kriminalizáció és a finanszírozással összefüggő más támadások veszélybe sodorják a szabad egyesüléshez és véleménynyilvánításhoz való jog szabad gyakorlását Magyarországon. A nemzetközi jog értelmében Magyarországnak kötelessége tiszteletben tartani, védeni és érvényesíteni ezeket a jogokat, és tartózkodni minden olyan lépéstől, amely ezek sérelmével járhat.

CÉLPONTBAN A CIVIL SZERVEZETEK

HÁTTÉR

2014 áprilisában a Miniszterelnökséget vezető miniszter levelet írt a norvég kormánynak, amiben azt állította, hogy az EGT/Norvég Civil Támogatási Alap – egy kormány által biztosított támogatási eszköz, amelynek célja, hogy támogassa a civil társadalom megerősödését Közép- és Dél-Európában – olyan csoportokat finanszíroz, amelyek egy ellenzéki magyar politikai párthoz, a Lehet Más a Politikához (LMP) kötődnek.[4] Mind a norvég kormány, mind pedig az érintett civil szervezetek folyamatosan tagadták ezeket a vádakat.

Mi az a Civil Támogatási Alap?

A civil szervezeteknek juttatott EGT/ Norvég Civil Támogatási Alap csak egy kis részét teszi ki a teljes Magyarországnak jutó EGT/Norvég Alapnak. Utóbbi Alapot Norvégia, Liechtenstein és Izland bocsátja 16 Európai Uniós tagország javára, elsősorban Dél- és Kelet-Európai országok részesednek belőle. Magyarországon, ahogyan a többi állam nagytöbbségében, a támogatás túlnyomó többségét állami projektekre költik. A támogatás Magyarország esetében a 2009-2014-es finanszírozási ciklusban 150 millió eurót, mai árfolyamon számolva közel 47 milliárd forintot jelent.[5] A Civil Támogatási Alap, ami független a magyar államtól, ugyanebben az időszakban 13.5 millió eurót, vagyis nagyjából 4.2 milliárd forintot tesz ki.[6]

A Civil Támogatási Alap körüli teendőket négy magyar civil szervezet látja el, mindegyikük más-más meghatározott témakörben felelős a támogatások lebonyolításáért. Ez a négy szervezet – gyakran „konzorciumként" hivatkoznak rájuk – az Ökotárs Alapítvány, az Autonómia Alapítvány, a DemNet és a Kárpátok Alapítvány. A nyílt pályázatokon nyertes szervezetek támogatásait közvetlenül a brüsszeli székhelyű Finanszírozási Mechanizmus Iroda (Financial Mechanism Office – FMO) felügyeli. A konzorcium bírálói a nyerteseket egy sor olyan feltétel alapján választják ki, amelyek egy az FMO és a konzorcium közötti megállapodás részét képezik.[7] A magyar minisztériumok képviselői megfigyelőként részt vesznek a nyertes pályázatok kiválasztásában, szavazati joggal azonban nem rendelkeznek.[8]

A miniszteri levelet követően számos kormányzati tisztviselő folytatta a civil szervezetek megvádolását azzal, hogy külföldi érdekcsoportok politikai megbízásait teljesítik, és pénzügyi, sőt büntetőjogi szabálytalanságokkal gyanúsították meg a szervezeteket. A miniszterelnök egy 2014-es beszédében a következőket mondta:

---

command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2662996&SecMode=1&DocId=2218468&Usage=2

4 Lázár János, Miniszterelnökséget vezető miniszter levele itt olvasható: http://www.kormany.hu/en/prime-minister-s-office/news/the-norwegian-ngo-fund-should-be-used-free-from-party-politics-with-the-broad-support-of-the-civil-society; http://mno.hu/belfold/lazar-levelben-tiltakozik-a-kulfoldi-beavatkozas-ellen-1220352

5 Az EGT/Norvég Alap honlapja: http://www.norvegalap.hu/altalanos-leiras

6 A Civil Támogatási alapról: https://norvegcivilalap.hu/hu/nyitolap

7 EEA Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014, 'Civil szervezeteket támogató alap', Ismertető civil szervezeteknek: http://eeagrants.org/content/download/5247/51886/version/1/file/Guidelines+on+NGO+Programmes.pdf

8 Interjúk a Civil Támogatási Alap kezelőivel: https://norvegcivilalap.hu/sites/default/files/dokumentumok/how_the_kehi_abuses_its_official_powers.pdf

„...ha megnézem a magyarországi civil világot, azt, amelyik a nyilvánosságban rendszeresen szerepel – most a norvég alap körüli viták ezt felszínre is hozták –, akkor azt látom, hogy itt fizetett politikai aktivistákkal van dolgunk. És ezek a fizetett politikai aktivisták ráadásul külföldiek által fizetett politikai aktivisták. Meghatározható külföldi érdekkörök által fizetett aktivisták, akikről nehéz elképzelni, hogy ezt szociális beruházásnak tekintsék, sokkal inkább indokolt az a fölfogás, hogy ezen az eszközrendszeren keresztül befolyást kívánnak adott pillanatban és adott kérdésekben gyakorolni a magyar államéletre. Nagyon fontos tehát, ha újjá akarjuk szervezni a liberális állam helyett a nemzeti államunkat, akkor világossá kell tenni, hogy itt nem civilekkel állunk szemben, nem civilek jönnek velünk szemben, hanem fizetett politikai aktivisták, akik külföldi érdekeket próbálnak Magyarországon érvényesíteni."[9]

2014. szeptember 15-én parlamenti nyitóbeszédében a miniszterelnök újra szóba hozta a civil szervezeteket: „„nem szeretnénk mi többet, mint tisztán látni, mert zavar bennünket a kétszínűség és a hazugság. Nem szeretjük, ha valaki szabadságot mond, de zsoldban áll, függetlenséget mond, de kitartott..."[10]

Más kormánytagok is fogalmaztak meg állításokat az érintett civil szervezetekkel kapcsolatban, például a Csepreghy Nándor fejlesztéspolitikai kommunikációért felelős helyettes államtitkár, aki „párthoz kötődő, szélhámos gittegyleteknek" minősítette őket. Ezért később bocsánatot kért.[11]

Júliusban válaszul ezekre a nyilatkozatokra, az Európa Tanács emberi jogi biztosa megjegyezte: „számomra nagyon aggasztó az a megbélyegző retorika, amit egyes politikusok használnak, hogy megkérdőjelezzék a civil szervezetek legitimitását."[12]

KEHI ELLENŐRZÉS

A Miniszterelnökség 2014 májusában a kormány gyanúsításainak megalapozottságát bizonyítandó arra utasította a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalt (a továbbiakban: KEHI), hogy folytasson le vizsgálatot olyan civil szervezeteknél, akik az EGT/Norvég Civil Támogatási Alap támogatásainak szétosztásáért felelnek illetve onnan támogatást kapnak, hogy tisztázzák azt a kormányzati gyanút, hogy ezek a civil szervezetek illegális cselekményeket követnek el, ideértve a jogellenes kapcsolatot az LMP nevű politikai párttal.[13]

A KEHI HATÁSKÖRE KÖRÜLI VITA

Az érintett civil szervezetek, csakúgy, mint a norvég kormány, erősen tiltakoztak a KEHI vizsgálattal szemben, és vitatták annak hatáskörét, azt állítva, hogy az nem terjed ki rájuk, hanem csak a központi költségvetésből származó támogatásokra. Álláspontjuk szerint egy speciális kétoldalú nemzetközi szerződés[14] a támogatással kapcsolatos ellenőrzési jogot egy külső ellenőrző szervhez telepíti, aminek a kiválasztására a brüsszeli székhelyű Finanszírozási Mechanizmus Iroda (Financial Mechanism Office, a továbbiakban: FMO) jogosult. Továbbá hozzátették azt is, hogy míg a KEHI ellenőrzi jogosultsága az EU-s és más nemzetközi pénzek felett a hazai jogszabályok alapján korábban vitathatatlanul fenn állt, az egy 2010-es kormányrendeletben visszavonásra került.[15] Véleményük szerint a a szabályozás

9 Orbán Viktor miniszterelnök beszéde a 25. Bálványosi Nyári Szabadegyetemen, elérhető itt: http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/a-munkaalapu-allam-korszaka-kovetkezik

10 A Miniszterelnök beszédét követő sajtóközlemény: http://www.fidesz.hu/hirek/2014-09-15/a-torvenyek-mindenkire-vonatkoznak/

11 A HVG tudósítása, 2014. április 30. : http://hvg.hu/gazdasag/20140430_Csepregyh_szelhamos_gittegyletek_kezelik

12 Az Emberi jogi biztos levele, 2014.július 9.: https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2564455&SecMode=1&DocId=2164762&Usage=2

13 A 355/2011. (XII.30) Korm. rendelet értelmében a KEHI elnöke a Kormány döntése, a miniszterelnök vagy a miniszter utasítása alapján soron kívüli kormányzati ellenőrzést rendel el.

14 A Magyar Köztársaság és Izland, a Liechtenstein Hercegség és a Norvég Királyság között.

15 210/2010. (VI.30.) Kormányhatározat (Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság, EUTAF)

egyértelmű: „Amennyiben egy program az FMO támogatásával kerül lebonyolításra... a Kedvezményezett Ország sem pénzügyileg, sem másként nem felel a program végrehajtásáért".[16]Továbbá az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) azon rendelkezései, amire KEHI a támogatások feletti ellenőrzési jogkörét alapítja, kizárólag azokra a támogatásokra alkalmazandók, melyek a központi költségvetés részét képezik.[17] Véleményük szerint a jogszabálynak ezen olvasata a nyelvtani értelmezés szabályainak megfelel, valamint összhangban van Magyarország Alaptörvényével, amely rögzíti, hogy a magyar jogszabályoknak összhangban kell állniuk a nemzetközi joggal - különös tekintettel a Magyarország és Norvégia közötti kétoldalú nemzetközi szerződésre.[18]

Ezzel ellentétben a KEHI álláspontja az, hogy az ő ellenőrzési jogkörük az EGT/Norvég Civil Támogatási Alap kapcsolatban „megkérdőjelezhetetlen", „tekintet nélkül arra, hogy a támogatás a része-e a központi költségvetésnek vagy sem".[19] Ezt az álláspontjukat az Áht-nak ugyanazon rendelkezésének ellentétes szövegértelmezésére alapítják, amelyre az előzőekben hivatkoztunk. Továbbá azt az álláspontot képviselik, hogy nincs jelentősége különbséget tenni a központi költségvetést részét képező és egyéb támogatások között, mivel ugyanezen törvény 5. § (1) c) pontja rögzíti, hogy „államháztartáson kívülről származó bevételek költségvetési bevételnek minősülnek", és így azok a költségvetés részét kell, hogy képezzék.[20] Továbbá álláspontjuk szerint a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott azon hatáskörük, hogy jogosultak ellenőrizni a kormányzati döntések végrehajtását, szintén azt bizonyítja, hogy rendelkeznek hatáskörrel az ellenőrzés lefolytatásához.[21] Végezetül azon az álláspontonvannak, hogy a Magyar Állam „jogosult és köteles ellenőrizni az általa nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítését." Különös tekintettel az általuk hivatkozott együttműködési megállapodásra Magyarország és Norvégia között.[22]

A KEHI FÜGGETLEN ÉS PÁRTATLAN MŰKÖDÉSÉT BIZTOSÍTÓ SZABÁLYOK HIÁNYA

Az Amnesty International aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy hiányoznak azok a biztosítékok, amelyek megfelelően biztosítanák a KEHI független és pártatlan működését. Ezek az aggályok érintik, hogy a KEHI elnökét a Miniszterelnökséget vezető miniszter javaslatára a miniszterelnök nevezi ki vagy menti fel.[23] Különösen megjegyzendő, hogy a KEHI-t a Miniszterelnökség vagy más kormánytisztviselők utasíthatják – és ennek megfelelően utasították is –, hogy folytasson le ellenőrzéseket meghatározott szervezeteknél. Ez különösen annak fényében aggasztó, hogy a miniszterelnök és más kormánytagok számos esetben támadást intéztek a civil szervezetek ellen, mind az ellenőrzést megelőzően, mind pedig annak ideje alatt. [24]

Szintén érdemes megjegyezni, hogy a KEHI kívül esik a nonprofit szervezetek jogszerű működését általánosságban meghatározó szabályozási környezeten, amit az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

16 Regulation on the implementation of the European Economic Area (EGT) Financial Mechanism 2009-2014 adopted by the EEA Financial Mechanism Committee pursuant to Article 8.8 of Protocol 38b to the EEA Agreement on 13 January 2011 and confirmed by the Standing Committee of the EFTA States on 18 January 2011, as amended on 4 January 2012, on 14 March 2013 and on 1 July 2014, Article 5.13(5), available at: http://eeagrants.org/Results-data/Results-overview/Documents/Legal-documents/Regulations-with-annexes/EEA-Grants-2009-2014

17 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról 63 (1) c) bekezdés: „a gazdálkodó szervezeteknek, a közalapítványoknak, a köztestületeknek, az alapítványoknak és az egyesületeknek nyújtott költségvetési támogatások és az államháztartás központi alrendszeréből nyújtott más támogatások - ideértve a nemzetközi szerződések alapján kapott támogatásokat és segélyeket is -, és az említett szervezetek részére meghatározott célra ingyenesen juttatott állami vagyon felhasználásának ellenőrzésére,"

18 Összefoglaló az egyes véleményekről elérhető az EGT/Norvég Alap honlapján: https://norvegcivilalap.hu/sites/default/files/dokumentumok/how_the_kehi_abuses_its_official_powers.pdf

19 Dr. Gaál Szabolcs Barna, KEHI elnök Amnesty Internationalnek küldött levele, 2014 december 8. (A levél iktatva az Amnesty International által)

20 Id.

21 Id.

22 Id.

23 355/2011. (XII.30.) Korm. rendelet 4. (1) „A Hivatalt elnök vezeti, akit a miniszter javaslatára a miniszterelnök nevez ki és ment fel."; Dr. Gaál Szabolcs Barna, KEHI elnök Amnesty Internationalnek küldött levele, 2014 december 8. (A levél iktatva az Amnesty International által)

24 355/2011. (XII.30.) Korm. rendelet 11.(3).

szabályoz.[25] Ezen törvény értelmében a civil szervezetek működésének jogszerűségét és gazdaságosságát az adóhatóság, az ügyészség és a bíróság ellenőrzi. Számos ellenőrzött civil szervezet hangsúlyozta, hogy ők mindig úgy tudták, hogy a KEHI-nek nincs ellenőrzési jogköre a tevékenységük felett, ami innen nézve új precedenst teremt.

Válaszul az Amnesty International által ezzel a ponttal kapcsolatban megfogalmazott felvetésére, a KEHI kijelentette, hogy „politikai nyilatkozatok semmilyen mértékben nem befolyásolták a munkát". Ennek alátámasztására a szervezet költségvetési függetlenségére, a KEHI munkatársai által tett esküre, a nemzetbiztonsági átvilágításukra, az általuk követtek ellenőrzési standardokra és szabályokra hivatkoztak, valamint a személyes képzettségükre és arra a tényre, hogy az elnök és az elnök-helyettes egyetlen politikai pártnak sem tagja. Valamint arra is felhívták a figyelmet, hogy korábban 2007-ben és 2010-ben 150 civil szervezetet ellenőriztek. Ugyanakkor ezek az ellenőrzések a civil szervezetek személyi jövedelemadóból származó bevételeivel voltak kapcsolatosak, amelyek a központi költségvetés részét képezik.[26]

Az Amnesty International továbbra is úgy véli, hogy ezek a tényezők nem garantálják megfelelően a pártatlan és független működést. Nemzetközi testületek és szabályok példaként szolgálnak a gyakorlati garanciákra a függetlenséggel és pártatlansággal kapcsolatban. Ezeknek magukban kell foglalnia mind a funkcionális, mind pedig az operatív függetlenséget – a képességet és a jogosultságot arra, hogy a szerv a saját hatáskörében külső szereplők befolyása nélkül járhasson el.[27] A politikai befolyással szemben sok szempontból kritikus garanciának számít a vezető pozíciókban lévők határozott időtartamra történő kinevezése, vagy más, az önkényes leváltással szembeni garancia.[28]

A VIZSGÁLAT LEFOLYTATÁSA

Nem sokkal a KEHI ellenőrzés bejelentését követően ellenőrök jelentek meg a az Ökotárs, az Autonómia és a DemNet irodáiban. Azt követelték a szervezetektől, hogy nagy mennyiségű, a Civil Támogatási Alappal kapcsolatos adatot adjanak át.[29] Az ellenőrzés végeredményben 63 szervezetet érinthetett. A norvég kormány határozott választ adott a magyar kormány lépéseire, „a szólásszabadság korlátozására tett kísérletnek" nevezve őket, megjegyezve azt is, hogy amennyiben a magyar kormány hozzá kíván jutni a civil szervezetek támogatásával kapcsolatos dokumentumokhoz, akkor „forduljanak a Finanszírozási Mechanizmus Irodához Brüsszelben".[30]

Az ellenőrzött szervezetek közül többen ellenezték a vizsgálatot, de nem volt járható jogi útja annak, hogy fellépjenek adatbekéréssel szemben, kizárólag olyan levelek megfogalmazására volt lehetőség,

---

25 http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100175.TV

26 Dr. Gaál Szabolcs Barna, KEHI elnök Amnesty Internationalnek küldött levele, 2014 december 8.

(A levél iktatva az Amnesty International által)

27 Lásd: mutatis mutandis, az ENSZ Kábítószer Ellenőrző és Bűnmegelőző Irodájának Kézikönyv a rendőrség átláthatóságáról, ellenőrzéséről és integritásáról 49. oldal „a független testületnek teljes szabadsággal kell rendelkeznie feladata végrehajtása során, és nem rendelhető alá miniszter vagy más részes irányítása vagy vezetése alá."

28 *See, mutatis mutandis*, United Nations General Assembly (1993) Principles relating to the status and functioning of national institutions for the protection and promotion of human rights (Paris Principles) annexed to UN General Assembly Resolution on national institutions for the promotion and protection of human rights (A/RES/48/134, 85th Plenary Meeting on 20 December 1993), "In order to ensure a stable mandate for the members of the national institution, without which there can be no real independence, their appointment shall be effected by an official act which shall establish the specific duration of the mandate"; UN Basic Principles on the Independence of the Judiciary, Principle 12, "Judges, whether appointed or elected, shall have guaranteed tenure until a mandatory retirement age or the expiry of their term of office, where such exists"; Report of the Special Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers, A/HRC/20/19, para. 67 - 68, "The Special Rapporteur believes that security of tenure for prosecutors is an important element that reinforces their independence and impartiality… Another important element that should exist within their conditions of service is the irremovability of prosecutors"; Inter-American Commission on Human Rights, Guarantees for the Independence of Justice Operators: Towards strengthening access to justice and the rule of law in the Americas (2013), para. 196, "In the specific case of the guarantee of independence, the Inter-American Court has written that the following guarantees are derived from judicial independence: an adequate appointment process, tenure in the position, and the guarantee against external pressures"; Council of Europe, Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities, para. 49, "Security of tenure and irremovability are key elements of the independence of judges".

29 Reuters, Hungary raids NGOs, 2014. június 2. http://www.reuters.com/article/2014/06/02/us-hungary-norway-funding-ngo-idUSKBN0ED1QW20140602

30 A norvég kormány sajtóközleménye, Norvégia aggódik a magyar civil társadalomért, 2014. június 6.: https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/civil-society-hungary/id762213/

amelyekben azt követelték, hogy tájékoztassák őket a KEHI eljárás jogalapjáról (lásd fent).[31]Többen tiltakoztak amiatt, hogy KEHI válasza nem volt megfelelő, vagy válasza kizárólag újabb dokumentumok követeléséről szólt. Szervezetek arról panaszkodtak, hogy a az adatszolgáltatásra a KEHI által megjelölt határidő lehetetlenül rövid volt - gyakran csupán néhány nap. Ráadásul gyakran nagy mennyiségű iratot követeltek. Civil szervezetek – sokan közülük csupán néhány személyt alkalmaznak vagy munkájuk önkénteseiktől függ – arról számoltak be, hogy számos munkatársuknak napokat kellett töltenie a kért dokumentumok összeállításával. Néhány civil szervezet aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy személyes adatok kerülhetnek nyilvánosságra.[32] Ahogyan azt az egyik ellenőrzött civil szervezet megjegyezte, „Kapsz néhány napot arra, hogy összegyűjts, összeállíts, beszkennelj bizonyos esetekben óriási mennyiségű adatot, és mindez rengeteg munkaórát vesz igénybe. Az egész olyan benyomást keltett, mintha krízis üzemmódba kényszerítettek volna minket."[33]

A vizsgálat már így is feszült hangulata tovább fokozódott a politikusok ellenséges nyilatkozatainak és a média negatív tudósításainak köszönhetően, különösen a kormánypártinak tartott sajtó miatt. Az ellenőrzés során folyamatosan jelentek meg ellenséges hangvételű cikkek a KEHI weboldalának hírek rovatában, amit sok civil szervezet annak bizonyítékaként értékelt, hogy az ügyet már előre eldöntötték.[34] Az Ökotárs ezen felül azzal is megvádolta a hatóságokat, hogy bizalmas információkat szivárogtattak ki a sajtó részére, a civil szervezetek pedig úgy érezték, hogy „egy olyan médiakampány kereszttüzébe kerültek, amelynek a célja, hogy lejárassák őket".[35] Októberben bejelentették, hogy hivatalos panasszal fognak élni a civil szervezetek belső levelezésének a sajtó részére történt állítólagos kiszivárogtatása miatt.[36]

Ennek következményeként néhány szervezet, akiktől a KEHI dokumentumot kért be, a tiltakozásnak azt a formáját választotta, hogy egy, a vizsgálat jogszerűségét vitató kísérő levéllel együtt saját weboldalán hozta nyilvánosságra a kért iratokat, amelyeket a bizalmas információk és a személyes adatokat védelme érdekében időnként megrövidített. Az remélték, hogy így ki tudják fejezni a tiltakozásukat a szerintük jogszerűtlen és politikailag motivált vizsgálattal szemben, illetve ezzel egyidejűleg megmutathatják a közvéleménynek, hogy nincs mit titkolniuk.[37]

A VIZSGÁLAT CIVIL SZERVEZETEKRE GYAKOROLT HATÁSA

Sok civil szervezet hangot adott annak a félelmének, hogy a vizsgálat kimenetelétől függetlenül úgy érzik, hogy az eseményeknek köszönhetően kiszolgáltatottabbakká váltak. A civil szervezetek felé támasztott bürokratikus és adatrögzítési követelmények szigorúak – több kis civil szervezet hangsúlyozta, hogy ez egy nagyon problémás tanulási folyamat volt számukra – és annak a lehetősége, hogy nemteljesítés esetén felfüggeszthetik az adószámukat, vagy ami még ennél is rosszabb, büntetőeljárás indulhat ellenük, a kiszolgáltatottság érzését keltette bennük.[38]

Több, a vizsgálat által támadott civil szervezet egyetértett abban, hogy a KEHI vizsgálat, a kormány vádaskodása és az ellenséges sajtótudósítások „mérgezővé" tették őket, és potenciális támogatókat, együttműködő partnereket vagy ügyfeleket riasztottak el, de még őket képviselő ügyvédeket is, akik attól féltek, hogy egy politikai vitába fognak belekeveredni.

Mások amiatt panaszkodtak, hogy aránytalanul sok időt kellett eltölteniük azzal, hogy megvédjék magukat a a Civil Támogatási Alap körül kirobbant botránnyal kapcsolatos vádakkal szemben és

31 Az Ökotárs levele Dr. Gaál Szabolcs Barnának, a KEHI elnökének: https://norvegcivilalap.hu/sites/default/files/dokumentumok/okotars_level_kehi.pdf Id. még: http://www.transparency.hu/TI_turns_to_the_Ombudsman_regarding_recent_government_audit?bind_info=index&bind_id=0

32 Az érintett civil szervezetekkel készített interjúk. Magyarország, 2014 október

33 Telefonos interjú egy civil szervezettel, 2014. december

34 Lásd http://kehi.kormany.hu/kereses#category=all&search=%C3%96kot%C3%A1rs.

35 Interjú Móra Veronikával, az Ökotárs Alapítvány elnökével, 2014. augusztus 27.: http://civicus.org/index.php/en/link-to-related-newsresources2/2100-hungarian-civil-society-shocked-at-the-pace-of-increasingly-restrictive-measures-an-interview-with-veronika-mora-of-the-okotars-foundation-hungarian-environmental-partnership-foundation

36 2014. szeptember 28-án a Magyar Nemzet egy cikkében a konzorcium munkatársainak belső levelezéseiből idézett. Az Ökotárs feljelentést tett a belső levelek jogtalan kiszivárogtatása miatt. A cikk itt érhető el: http://nol.hu/belfold/most-az-okotarson-a-sor-visszaeles-miatt-tettek-feljelentest-1490147

37 Az érintett civil szervezetekkel készített interjúk. Magyarország, 2014 október

38 Az érintett civil szervezetekkel készített interjúk. Magyarország, 2014. október

kevesebb idejük maradt arra, hogy népszerűsítsék, vagy hogy ténylegesen csinálják azt, ami a munkájuk lényege.

Sokuk számára a reputációjukat ért károk voltak a leginkább aggasztóak. Mindannyian panaszolták, hogy a civil szervezetek politikai szereplőként kerültek megjelölésre, figyelmen kívül hagyva vagy éppen befeketítve azt a munkát, amit az ügyfeleik vagy a magyar társadalom számára végeznek. Az egyik civil szervezet munkatársa megjegyezte, hogy „a korábbi kormányok alatt is kritikusak voltunk, a 2000-es évek elején azzal támadtak minket, hogy FIDESZ pártiak vagyunk. Ez egy nagyon kétpólusú módja a gondolkodásnak: a pártról kell szólnia, nem a konkrét politikáról. Bármiféle kritikát inkább értelmeznek az ellenzék támogatásaként, mint úgy, hogy az a civil szervezet ügyfeleinek vagy saját érdekét szolgálná."[39]

RENDŐRSÉGI RAZZIA ÉS BÜNTETŐELJÁRÁS

2014 nyarán tovább fokozódott a feszültség azáltal, hogy tovább folyt a vita arról, hogy át kell-e adni a dokumentumokat a KEHI részére, illetve amiatt, hogy az együtt nem működéssel vádolt civil szervezeteket szankciókkal fenyegette meg a KEHI. Ezen kívül vezető politikai szereplők kapcsolódtak be a történetbe, beleértve a miniszterelnököt, aki az érintett civil szervezeteket „fizetett politikai aktivistáknak" nevezte (lásd fent). Ráadásul két büntető feljelentést is tettek – az egyiket a KEHI, másikat egy magánszemély – a Civil Támogatási Alappal kapcsolatban, bár ezekben még név szerint nem lettek megjelölve a gyanúsítottak.[40]

2014 szeptemberében a Nemzeti Nyomozó Iroda több tucat rendőre tartott razziát az Ökotárs és a DemNet Irodáiban. Technikailag a razzia nem az ellenőrzés része volt, hanem inkább az „ismeretlen tettesekkel" szemben folyamatban lévő büntetőeljárással volt kapcsolatba hozható.

A rendőrség számítógépeket, szervereket és dokumentumokat foglalt le, továbbá elkísérte az egyik munkatársat a lakására, hogy lefoglalhassa az ő személyes számítógépét is.

A civil szervezetek azt mondták, úgy tűnt nekik, hogy a rendőrség kifejezetten olyan civil szervezettekkel kapcsolatosan keres információt, amelyek szerepeltek egy külön listán, amely a Civil Támogatási Alaptól támogatást kapó civil szervezeteket tartalmazta, egyre nagyobb teret adva annak a spekulációnak, hogy a razziák kifejezetten egy, korábban a sajtóban is megjelent, a közvélemény által csak „piszkos 13"-nak nevezett listán szereplő civil szervezeteket célozták.[41] A Reuters júniusban megjelent cikke szintén azt állította, hogy a kormány kiadott egy listát azokról a „baloldali politikai kötődésük" miatt problémásnak tartott szervezetekről, amelyek támogatást kaptak az Alaptól. Ez tartalmazta a Transparency Internationalt, a Társaság a Szabadságjogokért nevű szervezetet és egy oknyomozó újságírással foglalkozó weboldalt, az Atlatszo.hu-t, akik „piszkos 13" között is szerepeltek.[42]

A razziát mind nemzetközi jogvédő szervezetek[43], mind pedig a norvég kormány elítélte, „elfogadhatatlannak" minősítve azt.[44] Válaszképpen az Amnesty International felszólította a magyar kormányt, hogy „ne használja a razziákat arra, hogy magyar civil szervezeteket félemlít meg és zaklat, illetve hogy megpróbálja a közvélemény szemében hiteltelenné tenni őket".[45]

---

39 Telefonos interjú egy civil szervezettel, 2014. december

40 A KEHI a vizsgálat során „támogatások jogszerűtlen felhasználása" miatt feljelentést tett az Ökotárs ellen, Az EGT és a Norvég Finanszírozási Mechanizmusok intézményrendszerének és a Finanszírozási Mechanizmusokból, továbbá a Finanszírozási Mechanizmusok támogatásaiból részesülő kedvezményezettek és a lebonyolító szervezetek részére juttatott egyéb hazai és nemzetközi támogatások felhasználásának ellenőrzése. 11.o.: http://kehi.kormany.hu/download/a/51/c0000/NCTA_jelentes.pdf

41 http://atlatszo.hu/2014/09/08/a-piszkos-tizenharomra-vadaszott-a-rendorseg-az-okotarsnal-es-a-demnetnel/

42 http://www.reuters.com/article/2014/06/02/us-hungary-norway-funding-ngo-idUSKBN0ED1QW20140602?feedType=RSS&irpc=932

43 Lásd a Human Rights Watch írását: Hungary's Police Raids Squeeze Civil Society, 2014 szeptember 8. http://www.hrw.org/news/2014/09/08/dispatches-hungary-s-police-raids-squeeze-civil-society

44 https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/raid_eea/id2000182/

45 Amnesty International: Hagyjon fel a magyar kormány a civil szervezetek megfélemlítésével!

AZ ADÓSZÁMOK FELFÜGGESZTÉSE

Néhány nappal a rendőrségi razziát követően az Ökotárs arról kapott értesítést, hogy a KEHI ellenőrzését kiterjesztették a Svájci-Magyar Együttműködési Program részét képező pénzügyi alapokra és bizonyos adóbevételekre is. Mindeközben egyre gyakrabban jelentek meg ellenséges hangvételű politikai nyilatkozatok, köztük a miniszterelnök parlamenti nyitóbeszéde, amiben „zsoldosokként" utalt a civil szervezetekre (lásd fent).

Később szeptemberben, azzal indokolva, hogy a civil szervezetek állítólag nem működtek együtt a vizsgálat során, a KEHI kezdeményezte az adóhatóságnál, hogy indítson eljárást az adószám felfüggesztése érdekében a konzorciumként működő négy civil szervezettel szemben: Ökotárs, Autonómia, DemNet és Kárpátok. Ugyan ezzel az eljárással szemben van lehetőség a bírósághoz fellebbezni, ugyanakkor meg van annak a lehetősége is, hogy ez az eljárás az adószám törlésével zárul, ami lehetetlenné tenné ezeknek a civil szervezeteknek a pénzügyi működését. Sok civil szervezet számára nem volt egyértelmű hogy egyáltalán folytathatják-e a működésüket – és ha igen, akkor milyen mértékben – a fellebbezési eljárás ideje alatt. Civil szervezetek – még azok is akiknek büntetőeljárással kell szembenézniük – úgy nyilatkoztak, hogy az adószám felfüggesztése volt a számukra a legsúlyosabb probléma.[46]

Az adószám felfüggesztése mint lehetséges szankció az együtt nem működésért már korábban is felvetődött. Az Ökotárs és mások többször hangsúlyozták, hogy ők teljes mértékben együttműködtek a vizsgálattal, valamint hogy minden, a Civil Támogatási Alappal kapcsolatos közérdekből nyilvános adat bárki számára elérhető volt. Ugyanakkor nincs olyan jogszabályi rendelkezés, ami alapján meg lehetne támadni a KEHI adatbekérését.

Számos civil szervezet arról panaszkodott, hogy lehetetlen helyzetbe kerültek, beszorultak a KEHI és a támogatást felügyelők egymásnak ellentmondó kérései, illetve az ügyfeleikkel és másokkal szemben fennálló kötelezettségeik közé. A KEHI dönthetett úgy, hogy kezdeményezi az adószámaik felfüggesztését, ha a civil szervezetek nem tesznek teljes mértékben eleget a KEHI adatbekérésének, de amellett, hogy úgy gondolták, hogy a teljes KEHI vizsgálat jogalap nélküli, úgy vélték, hogy sok dokumentum különleges és bizalmas információkat tartalmazott, amiket nem állt jogukban nyilvánosságra hozni. Valóban, a brüsszeli Finanszírozási Mechanizmus Iroda – akivel a konzorciumként működő civil szervezetek formális megállapodást kötöttek a támogatások szétosztása érdekében – kifejezetten kérte az Ökotárs Alapítványt, hogy utasítsa vissza KEHI adatbekérését azon az alapon, hogy annak teljesítése „alapvető polgári jogokat" sérthet.[47]

Az Ökotárs az egyik levelében sürgette a KEHI-t, hogy „kérjék ki azokat dokumentumokat és adatokat, amelyeket bizonyos hivatalos szervek már magukkal vittek, illetve hogy azokat az adatokat, amelyek a nyilvános adatbázisokból elérhetőek szerezzék meg ebből a forrásból, hiszen ezt egy jogállami rendszerben így kellene kezelni. A párhuzamos adatkérések – melyekre gyakran csupán egy napos határidőt adtak – működésképtelenné tették a szervezetet és rendkívüli módon megnehezítették a munkatársak és alkalmazottak életét. Valamint kedvezőtlen hatással voltak a civil szervezetek támogatóira.[48]

Megjegyzendő, hogy ugyanaz a jogszabályi rendelkezés, amely felhatalmazza a KEHI-t az adószám felfüggesztésére lehetővé teszi egy enyhébb büntetés, a pénzbírság alkalmazását is.[49] Inkább a pénzbüntetés - mint az annál súlyosabb büntetés, amely akár az érintett civil szervezet megszűnéséhez is vezethet - tűnik olyan eszköznek, amely megfelel azon nemzetközi emberi jogi előírásnak, amely

http://www.amnesty.hu/news/394/hagyjon-fel-a-magyar-kormany-a-civil-szervezetek-megfelemlitesevel

46 Az érintett civil szervezetekkel készített interjúk. Magyarország, 2014. október

47 https://norvegcivilalap.hu/sites/default/files/dokumentumok/7_1_sz_levelre_masodik_valasz_az_fmotol_2014_06_17.pdf

48 Az Ökotárs levele a KEHI-nek, 2014.június 4.
https://norvegcivilalap.hu/sites/default/files/dokumentumok/how_the_kehi_abuses_its_official_powers.pdf

49 65 2011.évi CXCV. törvény

alapján a jogkorlátozásnak minden esetben a legitim cél elérésére alkalmas, az érintett jogait legkevésbé korlátozónak kell lennie. Amikor megkérdezték, hogy miért folyamodott egyből a legsúlyosabb büntetéshez, a KEHI azt válaszolta, hogy „a hivatal (KEHI) dönt arról, hogy melyik szankciót kívánja alkalmazni", és megjegyezte, hogy a civil szervezetek „rosszhiszeműen jártak el", illetve hozzátette azt is, hogy a szankció alkalmazása azt a célt szolgálta, hogy „kikényszerítse a teljesítés kultúráját".[50]

Mire ez az összefoglaló a sajtó számára is elérhetővé válik, már mind a négy civil szervezet eredménytelenül fellebbezett közigazgatási szinten az adószámuk felfüggesztése ellen, és most mehetnek a bíróságra, hogy ott próbáljanak meg érvényt szerezni akaratuknak.

A KEHI VIZSGÁLATI JELENTÉSE ÉS TOVÁBBI GYANÚSÍTÁSOK

2014. október 15-én a KEHI kiadta vizsgálati jelentését.[51] A jelentés számos visszaéléssel kapcsolatban fogalmaz meg vádakat, ezek közül néhány olyan súlyú, hogy bűncselekménynek minősül. A vádként megfogalmazott jogosulatlan pénzügyi tevékenység, hűtlen kezelés és csalás akár börtönbüntetést is vonhat maga után. A jelentés nyilvánosságra hozatala során a KEHI bejelentette, hogy további büntetőeljárást fog kezdeményezni az Ökotárssal és valószínűleg más, meg nem nevezett civil szervezetekkel szemben.

A jelentés nyilvánosságra hozatalára reagálva, Lázár János a Miniszterelnökséget vezető miniszter úgy nyilatkozott, hogy „az Ökotárs visszaélt a norvég kormány bizalmával".[52] A látszólagos áldozat – a norvég kormány – a maga részéről úgy ítélte meg, hogy az amit az ellenőrzés feltárt, az említésre sem érdemes. „A magunk részéről nem tekintjük elég hitelesnek ezt a jelentést ahhoz, hogy komolyan vegyük."[53]

Számos ellenőrzött civil szervezet határozottan tiltakozott az ellen, hogy a jelentés megállapításaira nem reagálhattak - ahogyan azt a szabályozás egyébként előírja – mielőtt nyilvánosságra hozták volna a dokumentumot.[54] Móra Veronika, az Ökotárs igazgatója kijelentette, hogy „Nagyon nehéz reagálni a KEHI jelentésben általánosságban és megalapozatlanul megfogalmazott vádakra. Ha szabálytalanságot találtak, akkor pontosan le kellett volna írniuk, hogy azokat ki követte el és hogy pontosan mennyi pénzről beszélünk."[55]

Valóban, a vizsgálati jelentésben megfogalmazott vádak nem elég részletesek ahhoz, hogy abból következtetéseket lehessen levonni. Ugyanakkor a magának a jelentésnek a szempontjai is keveset tesznek azért, hogy eloszlassák a politikai motiváció gyanúját.

Úgy tűnik, hogy a jelentés kizárólag az állítólagos visszaéléseket alátámasztó bizonyítékokra fókuszált, anélkül, hogy említést tett volna bármilyen más bizonyítékokról, ami ennek az ellenkezőjét támasztotta volna alá, még akkor sem, ha ilyen bizonyítékok rendelkezésre állnak és nyilvánosan hozzáférhetőek. Például:

1. Négyszer is hivatkoznak arra, hogy az Ernst & Young civil szervezeteket érintő jelentése szabálytalanságokat tárt fel a támogatások szétosztásában vagy lehetséges összeférhetetlenségekre

50 Dr. Gaál Szabolcs Barna, KEHI elnök Amnesty Internationalnek küldött levele, 2014. december 8. (A levél iktatva az Amnesty International által)

51 Az EGT és a Norvég Finanszírozási Mechanizmusok intézményrendszerének és a Finanszírozási Mechanizmusokból, továbbá a Finanszírozási Mechanizmusok támogatásaiból részesülő kedvezményezettek és a lebonyolító szervezetek részére juttatott egyéb hazai és nemzetközi támogatások felhasználásának ellenőrzése: http://kehi.kormany.hu/download/a/51/c0000/NCTA_jelentes.pdf

52 http://www.bloomberg.com/news/2014-10-22/hungary-to-press-charges-against-ngo-as-democracy-row-escalates.html (Lázár János nem válaszolt az Amnesty International megkeresésére).

53http://www.thelocal.no/20141101/norway-fronts-up-to-hungary-in-political-aid-row

54 355/2011. (XII.) Korm.rendelet 33. bekezdés

55 http://budapestbeacon.com/featured-articles/kehi-reports-okotars-for-financial-malfeasance-and-fraud/

hívta fel a figyelmet. Ugyanakkor az ellenőrzési jelentés sehol nem mutat rá ennek a jelentésnek a végkövetkeztetésére – amelynek egy vázlata nyilvánosan hozzáférhető -, hogy „néhány esetet" kivéve a kiválasztott alprojektek átláthatóak voltak.[56]

2. Az Ökotárs ellen a vizsgálati jelentésben megfogalmazott, a jogosulatlan pénzügyi tevékenységgel kapcsolatos vádak – amely bűncselekménynek minősül – annak ellenére szerepelnek, hogy nincs bizonyíték arra nézve, hogy ezek az állítólagos cselekmények kapcsolódtak volna az ellenőrzés tárgyához - ami EGT/Norvég Civil Támogatási Alap pénzeinek szétosztása volt. Továbbá az ellenőrzési jelentés nem tartalmazta azt a nyilvánosságra került, a vádak szempontjából releváns információt, miszerint az Ökotárs Alapítvány évekkel ezelőtt többször tájékoztatta a Pénzügyi Szervek Állami Felügyeletét erről a tevékenységéről.

A visszaélések bizonyítékaként bemutatott tények gyakran nem voltak összefüggésben a szöveggel, és a lehető legrosszabb megvilágításban kerültek bemutatásra. Gyakori panasz volt az ellenőrzéssel érintett civil szervezetek részéről, hogy „az eljárással vizsgált tárgykör többszöri és folyamatos, indoklás és a szükséges információk bemutatása nélküli kibővítése azt a benyomást keltette, hogy a KEHI eltökélt abban, hogy addig folytassa megalapozatlan vizsgálatát, amíg fel nem tár valamit, ami szabálytalanságnak tekinthető."[57] Például egy ponton egy olyan állítólagos tervről tesz említést a jelentés, amely alapján a civil szervezetek arra készültek, hogy a norvég nagykövetségen rejtsenek el bizonyítékokat az ellenőrzés elől, amivel láthatóan arra próbál utalni, hogy a norvég kormány is részt vesz abban az összeesküvésben, amivel önmagát károsítja meg.[58]

Megjegyzendő, hogy egy politikai párt jogellenes támogatásával kapcsolatos állítások – amelyek bizonyítása a vizsgálat látható célja volt – hiányoznak a KEHI vizsgálati jelentésének megállapításai közül. Ezzel ellentétben olyan nagyjából megfogalmazott állításokat tartalmaz, mint például hogy az Ökotárs olyan szervezeteknek is adott támogatást, amelyek képviselői „egyértelműen kapcsolatba hozhatóak egy politikai párttal vagy egyértelműen egy bizonyos világnézetet propagálnak".[59] Sem a párttagság, sem pedig a világnézeti álláspont megléte nem ellentétes a magyar jogszabályokkal vagy a Civil Támogatási Alap működési szabályaival.

Az ellenőrzési jelentés egy jó része azokat az állításokat tartalmazza, ami a alapból támogatáshoz jutók előítéletes vagy szubjektív kiválasztásáról szól, amit Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter a „legsúlyosabb jogsértésként" írt le.[60] Az előítéletesség bizonyítékaként az ellenőrzési jelentés arra a tényre hivatkozik, hogy az egyházhoz kötődő pályázókat elutasították – figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy vallási szervezetek nem tartoznak bele a civil szervezetek fogalmába a alap működését szabályozó rendelkezések alapján.[61] Azt látták az előítéletesség bizonyítékának, hogy olyan csoportok kaptak támogatást az alaptól „akik egy politikai párthoz köthetőek … egy bizonyos világnézetet propagálnak" (lásd fent), annak ellenére, hogy ezek a fogalom meghatározások túlságosan tágak, valamint nem jelennek meg a szabályozásban. Az Amnesty Internationalnek nyilatkozó ügyvédek

56 Az Ernst & Young jelentésének vázlata itt érhető el: http://atlatszo.hu/2014/07/01/itt-az-ernst-young-jelentese-a-norveg-civil-alap-atvilagitasarol/

57 http://norvegcivilalap.hu/sites/default/files/dokumentumok/how_the_kehi_abuses_its_official_powers.pdf

58 Az EGT és a Norvég Finanszírozási Mechanizmusok intézményrendszerének és a Finanszírozási Mechanizmusokból, továbbá a Finanszírozási Mechanizmusok támogatásaiból részesülő kedvezményezettek és a lebonyolító szervezetek részére juttatott egyéb hazai és nemzetközi támogatások felhasználásának ellenőrzése, 2015 október 15. 7.o.: http://kehi.kormany.hu/download/a/51/c0000/NCTA_jelentes.pdf

59 Az EGT és a Norvég Finanszírozási Mechanizmusok intézményrendszerének és a Finanszírozási Mechanizmusokból, továbbá a Finanszírozási Mechanizmusok támogatásaiból részesülő kedvezményezettek és a lebonyolító szervezetek részére juttatott egyéb hazai és nemzetközi támogatások felhasználásának ellenőrzése, 2015 október 15. 8.o.: http://kehi.kormany.hu/download/a/51/c0000/NCTA_jelentes.pdf

60 http://www.bloomberg.com/news/2014-10-22/hungary-to-press-charges-against-ngo-as-democracy-row-escalates.html (Lázár János nem válaszolt az Amnesty International megkeresésére).

61 Regulation on the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2009-2014 adopted by the Norwegian Ministry of Foreign Affairs pursuant to Article 8.8 of the Agreement between the Kingdom of Norway and the European Union on a Norwegian Financial Mechanism for the period 2009-2014 on 11 February 2011, as amended on 15 December 2011, on 14 March 2013 and on 2 July 2014, Article 1.5(1)(m), available at: http://eeagrants.org/content/download/7078/86259/version/2/file/Regulation+NO+FM+2009-2014+amended+02+07+14.pdf

egyhangúlag egyet értettek abban, hogy nem lehet, hogy ez alapozza meg a bűncselekmény gyanúját, és a vizsgálati jelentésből sem ez tűnik ki. Mindazonáltal kormánytisztviselők többször ezen az alapon fogalmaztak meg kritikát a civil szervezetekkel szemben.

A jelentés tartalmának kiegyensúlyozatlansága miatt megfogalmazott aggodalmakra válaszul a KEHI kijelentette, ott ahol ők találtak bizonyítékot a jogszabálysértésekre, ezeket nem volt szükséges ellensúlyozni, hiszen az magától értetődő, hogy a civil szervezeteknek be kell tartaniuk a jogszabályokat. Kijelentették, hogy következtetéseikhez nem az általuk többször hivatkozott Ernst & Young jelentés alapján jutottak el, hanem azokat önállóan vonták le, és hogy ők egyszerűen csak a kötelezettségüket teljesítették, amikor bűncselekmény elkövetését megalapozó bizonyítékok miatt feljelentést tettek.[62]

NEMZETKÖZI SZABÁLYOK

AZ EGYESÜLÉSHEZ VALÓ JOG A NEMZETKÖZI JOG ÉRTELMÉBEN

Az egyesülési szabadságot valamint a szorosan hozzá kapcsolódó szólásszabadság és békés gyülekezés jogát számos kötelező érvényű nemzetközi és regionális egyezmény garantálja Magyarországon. Ezek közé tartozik a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (ICCPR – International Covenant on Civil and Political Rights) és az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Európai Egyezmény).

A szabad egyesüléshez való jog magában foglalja a nem kormányzati szervezetek és más civil szervezetek alakításához való jogot, amelyek széles körben elismertek az emberi jogok és a jogállamiság védelme érdekében tett tevékenységükért.[63]

Mivel ezeket a jogokat különböző korlátozásoknak vethetik alá, a korlátozásokat egy demokratikus társadalomban jogszabályokban kell előírni (mely maga után vonja az arányosság követelményét) a nemzetbiztonság, közbiztonság, közrend, közegészség, közerkölcs védelme vagy a mások jogainak és szabadságának védelme érdekében.[64]

KÜLFÖLDI TÁMOGATÁS ÉS A SZABAD EGYESÜLÉHEZ VALÓ JOG KORLÁTOZÁSA

Maina Kiai, az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) békés gyülekezés és az egyesülés szabadságához fűződő jog kérdésével foglalkozó különmegbízottja úgy véli, hogy „A támogatáshoz, valamint más hazai, külföldi és nemzetközi forrásokhoz való hozzáférhetőség [a civil szervezetek számára] az egyesülési szabadság szerves részét képezi."[65]

---

62 Dr. Gaál Szabolcs Barna, KEHI elnök Amnesty Internationalnek küldött levele, 2014 december 8. (A levél iktatva az Amnesty International által)

63 Fundamental Principles on the Status of Non-Governmental Organizations in Europe, "NGOs make an invaluable contribution to the achievement of the aims and principles of the United Nations Charter and of the Statute of the Council of Europe"; Council of Europe Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe, "Aware of the essential contribution made by non-governmental organisations (NGOs) to the development and realisation of democracy and human rights, in particular through the promotion of public awareness, participation in public life and securing the transparency and accountability of public authorities, and of the equally important contribution of NGOs to the cultural life and social well-being of democratic societies; Taking into consideration the invaluable contribution also made by NGOs to the achievement of the aims and principles of the United Nations Charter and of the Statute of the Council of Europe"; Venice Commission, Opinions No. 716-717/2013, Opinion on Federal Law N. 121-FZ on non-commercial organisations ('Law on Foreign Agents') on Federal Laws n.18-FZ and N. 147-FZ and on Federal Law N. 190-FZ on making amendments to the criminal code ('Law on Treason') of the Russian Federation, para. 18, "Non-governmental organizations (NGOs) play a crucial role in modern democratic societies, allowing citizens to associate in order to promote certain principles and goals"; HRC Resolution on Civil Society Space, A/HRC/RES/27/31, 3 October 2014, "Recognizing the crucial importance of the active involvement of civil society, at all levels, in processes of governance and in promoting good governance, including through transparency and accountability, at all levels, which is indispensable for building peaceful, prosperous and democratic societies".

64 Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 22 (2). cikk

65 Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai, A/HRC/23/39, 24 April 2013, para. 20, [hereinafter Special Rapporteur's Report] http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session23/A.HRC.23.39_EN.pdf; See also Council of Europe, Fundamental Principles on the Status of Non-Governmental Organizations in Europe, Principle 50 ("NGOs may solicit and receive funding – cash or in-kind donations – from another country, multilateral agencies or an institutional or individual donor, subject to generally applicable foreign exchange and customs laws"); Council of Europe Recommendation

A különmegbízott szerint többek között a következő intézkedések sértik az egyesülés szabadságát: „a külföldről támogatott civil szervezetek munkájának megbélyegzése és hiteltelenítése azáltal, hogy a „külföldi ügynökök" vagy egyéb pejoratív elnevezésekkel illetik őket", valamint a civil szervezetek zaklatásának céljából indított kivizsgálások."[66]

Emellett „Az elmúlt években az állami szuverenitás, illetve az állam hagyományos értékeinek védelme a külföldi beavatkozásokkal szemben szintén a külföldi támogatások korlátozását, valamint a külföldi támogatásban részesülők [civil szervezetek] ellen irányuló lejárató támadásokat eredményezett."[67] A különmegbízott ugyanakkor azt is megjegyezte, hogy „Az állami szuverenitás védelme nem szerepel jogos érdekként az Egyezményben," és így nem lehet arra hivatkozni az egyesülési szabadság korlátozásának indoklásánál. Sőt, az ilyen korlátozásokat nem lehet azzal sem indokolni, hogy ez „a nemzetbiztonság, közbiztonság vagy közrend érdeke. Azt állítani, hogy az állam biztonságát veszélyezteti, ha egy szervezet külföldi forrásból kap támogatást, nem csak hamis és torz, de még ellent is mond a nemzetközi emberi jognak".[68]

Ezen kívül az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa – egy Magyarország által is támogatott határozatban – felszólította az államokat, „gondoskodjanak arról, hogy a civil társadalom támogatását érintő hazai rendelkezések összhangban legyenek a nemzetközi emberi jogi kötelezettségekkel, és ne éljenek vissza ezekkel a rendelkezésekkel, hogy akadályozzák a civil társadalom munkáját. A Tanács hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a civil szervezetek kérelmezhessék, megkaphassák és felhasználhassák a munkájukhoz szükséges forrásokat."[69]

Hasonlóképpen a Velencei Bizottság[70] is megjegyezte: „Az államok néha problémásnak látják a civil szervezetek támogatását. Egy államnak különféle okai lehetnek arra, hogy miért korlátozza a külföldi támogatásokat, előfordulhat például, hogy a pénzmosást vagy a terroristák finanszírozását próbálja megelőzni. Ezeket a jogos törekvéseket azonban nem lehet ürügyként használni, és azt mondani, hogy emiatt ellenőrzik a civil szervezeteket, vagy emiatt korlátozzák őket a szabad munkavégzésben, különösen az emberi jogok védelmében.[71]

Bár a pénzmosás és más hasonló bűncselekmények elleni fellépések indokoltak, azok csak akkor törvényesek, ha megfelelnek a szükségszerűség és arányosság követelményének, ami azt jelenti, hogy a lehető legkevésbé korlátozó eszközöket kell választani e célok eléréséhez.[72]

A civil szervezetek tevékenységét jogszerűnek kell tekinteni, amennyiben ennek ellenkezőjére nincs bizonyíték, és „A legtöbb esetben a harmadik fél érdekeit megfelelően lehet védeni azzal, hogy lehetőségük van az adott ügyet bíróság elé vinni; ezért általában nincs szükség más köztestületre, hogy az bármilyen egyéb intézkedést megtegyen az érdekükben."[73]

Ezenkívül „Minden jelentésnek és vizsgálatnak tiszteletben kell tartani a támogatók, a kedvezményezettek és a személyzet adatainak jogos védelmét, csakúgy mint az üzleti titok védelmének kötelezettségét."[74]

Az Emberi Jogok Európai Bírósága szintén többször megjegyezte, hogy az Emberi Jogok Európai

CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe, para. 50; United Nations Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms (Declaration on Human Rights Defenders), A/RES/53/144, Article 13, "Everyone has the right, individually and in association with others, to solicit, receive and utilize resources for the express purpose of promoting and protecting human rights and fundamental freedoms through peaceful means, in accordance with article 3 of the present Declaration"

66 Special Rapporteur's Report, para. 20.
67 Special Rapporteur's Report, para. 27.
68 Special Rapporteur's Report, para. 30.

69 HRC Resolution on Civil Society Space, A/HRC/RES/27/31, 3 October 2014, para. 10.
70 European Commission for Democracy through Law
71 Venice Commission, Opinions No. 716-717/2013, Opinion on Federal Law N. 121-FZ on non-commercial organisations ('Law on Foreign Agents') on Federal Laws n.18-FZ and N. 147-FZ and on Federal Law N. 190-FZ on making amendments to the criminal code ('Law on Treason') of the Russian
72 Special Rapporteur's Report, para. 35.

73 Council of Europe Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe, para. 67, and explanatory memorandum, para. 120.

74 Council of Europe, Fundamental Principles on the Status of Non-Governmental Organizations in Europe, Principle 63; Council of Europe Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe, para. 64.

Egyezménye nem határozta meg a jogok politikai vagy más okokból történő korlátozását, azok ellentmondanak az Egyezmény 18. Cikkének.[75]

A büntetőügyek esetében fontos, hogy a tisztviselők tartózkodjanak a vádlottak bűnösségét tényként kezelő olyan nyilvános kijelentésektől, amelyek aláássák az ártatlanság vélelmét.[76]

Fontos megjegyezni, hogy nemcsak azoknak az emberi jogai sérülnek, akikre közvetlenül alkalmazzák a törvényt, a büntetőjog rendelkezéseinek problémás alkalmazása másra is komoly hatással lehet: az emberi jogok védelmezőit, az újságírókat és az aktivistákat elijesztheti az attól való félelem, hogy a törvényt ellenük is felhasználhatják. Ez nagyon káros az emberi jogok gyakorlására nézve, mivel „a büntetőeljárással való fenyegetés jól látható következménye, hogy az emberek felhagynak az addigi olyan magatartásukkal, amit a törvény nem tilt, főleg ha a törvény megfogalmazása nem egyértelmű."[77] Ez a dermesztő hatás – vagy öncenzúra – releváns annak meghatározásánál, hogy a jogok korlátozása arányos és ezáltal jogszerű-e.[78]

ÖSSZEGZÉS

A 2014-es események gyorsan eszkalálódtak: a kezdeti politikusi nyilatkozatoktól egészen az eljárások megindításáig terjedtek, amelyek végül is elvezethetnek az érintett szervezetek bezárásáig, sőt akár a munkatársaik bebörtönzéséhez. Sőt, az is lehet, hogy itt még nem ér véget. 2014 decemberében Orbán Viktor miniszterelnök támogatta azt az ötletet, hogy a mostaninál szigorúbb ellenőrzésnek vessék alá azokat a civil szervezeteket, amelyek külföldről kapnak támogatást, ideértve annak a kötelezettségnek a bevezetését, hogy nyilvántartásba kelljen vetetniük magukat a kormánynál.[79]

Azonban, ahogy a történet egyre jobban kibomlik a bíróságok előtt, fontos hangsúlyozni, hogy az egyesüléshez való jog szabad gyakorlása nemcsak akkor sérül, ha aktivistákat börtönöznek be és civil szervezeteket zárnak be. A magas rangú kormányzati tisztviselők vádaskodásai, az ellenséges

75 Lásd. Mammadov V. Azerbaijan, No. 15172/13, 2014 október 13.; Tymoshenko v. Ukraine, No. 49872/11, 2013 április 30.; Lutsenko v. Ukraine, No. 6492/11, 2012 november 19.; Cebotari v. Moldova, No. 35615/06, 2007 november 13,; Gusinskiy v. Russia, No. 70276/01, 2004 május 19.

76 Human Rights Committee, General Comment 32, para. 30, "It is a duty for all public authorities to refrain from prejudging the outcome of a trial, e.g. by abstaining from making public statements affirming the guilt of the accused"; African Commission on Human and People's Rights, Principles and Guidelines on the Right to a Fair Trial and Legal Assistance in Africa, Principle N(6)(e)2, "Public officials, including prosecutors, may inform the public about criminal investigations or charges, but shall not express a view as to the guilt of any suspect."

77 UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, TBB-Turkish Union in Berlin/Brandenburg v. Germany, Communication No. 48/2010, Individual Opinion of Mr. Carlos Manuel Vazquez (dissenting) ¶ 11, U.N. Doc. CERD/C/82/D/48/2010 (4 April 2013) (emphasis in original). "Criminal punishment is the most severe form of punishment the State can impose. A threat of criminal prosecution has the distinct tendency to cause persons to forgo conduct that the law does not prohibit, particularly if the statutory language is unclear. [. . .] [A]n aggressive approach to enforcement can deter people from exercising their right to engage in speech that is protected"; See also Rabat Plan of Action on the prohibition of advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence, Conclusions and Recommendations emanating from the four regional expert workshops organized by OHCHR in 2011 and adopted by experts in Rabat, Morocco on 5 October 2012, ¶¶ 11,15, available at http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Opinion/SeminarRabat/Rabat_draft_outcome.pdf; See also Joint submissions by Mr. Heiner Bielefeldt, Special Rapporteur on freedom of religion or belief; Mr. Frank La Rue, Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression; and Mr. Githu Muigai, Special Rapporteur on contemporary forms of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance to the four workshops, available at http://www.ohchr.org/EN/Issues/FreedomReligion/Pages/Statements.aspx.

78 European Court of Human Rights, Cumpana and Mazare v. Romania No. 33348/96, Grand Chamber, 2004, paras. 113-4, "Investigative journalists are liable to be inhibited from reporting on matters of general public interest…if they run the risk… of being sentenced to imprisonment or to a prohibition on the exercise of their profession. The chilling effect that the fear of such sanctions has on the exercise of journalistic freedom of expression is ... This effect, which works to the detriment of society as a whole, is likewise a factor which goes to the proportionality, and thus the justification, of the sanctions imposed"; ECHR Otegi Mondragon v. Spain, No. 2034/07, 2011, para. 60.

79 http://index.hu/belfold/2014/12/18/orban_a_jobbik_otletet_lopna_el/

médiakampányok, a nagyszabású rendőri akciók és a politikailag motivált vizsgálatok komoly hatása már most is érződik Magyarországon. A civil szervezetek nagy valószínűséggel távol fogják magukat tartani a Civil Támogatási Alaptól, egy fontos forrástól, amelyből finanszírozni tudnák a munkájukat, tudván, hogy minden kiadásukat és tettüket alaposan megvizsgálják majd bármilyen olyan indok alapján, ami illegálisként értelmezhető.

Tágabb értelemben ezek az eljárások, amelyek olyan civil szervezetek ellen folynak, akik ismertek függetlenségükről, illetve a nők és az LMBTI emberek jogainak képviseletével foglalkoznak, és a korrupció ellen vagy az emberi jogokért küzdenek, azt üzenik a többi szervezetnek, hogy jól gondolják meg, ha nyilvánosan beszélnek ezekről a témákról.

2014 eseményeinek hatása érezhető. Ahogyan egy civil szervezet munkavállalója fogalmazta meg "van egy általános aggodalom, állandóan a hátunk mögé nézünk. Ez nem ért véget... Folyamatosan ott van a levegőben, bármikor újra előkerülhet az ügy." Azzal a félelemmel kapcsolatban, hogy a kormány folytatja a támadásokat, megjegyezte, hogy nemzetközi nyomásgyakorlás hiányában "nekik [a kormánynak] nem származik ebből hátránya."[80]

A civil szervezetek – amelyek emberi jogi és más közérdekű területeken dolgoznak - zaklatásának és megfélemlítésének árát legvégül azok az emberek fogják megfizetni, akiket ezek a szervezetek képviselnek. A kapcsolati erőszak áldozatainak, a kitaszított kisebbségi csoportok tagjainak és azoknak, akik mások jogait védik, hogy csak párat említsünk, lesz kevesebb támogatásuk. A magyar társadalom és az EU többi tagországa lesz szegényebb, ha ezeket a kritikus hangokat elhallgattatják.

Kulcsfontosságú, hogy a magyar hatóságok abbahagyják a független civil társadalom tagjai elleni hadjáratukat, és hogy az EU és tágabb értelemben a nemzetközi közösség hangosan követelje a támadások azonnali befejezését.

80 Az érintett civil szervezetekkel készített interjúk. Magyarország, 2014 október

AJÁNLÁSOK

Magyarország Kormányának

- Biztosítsanak olyan jogszabályi környezetet és gyakorlatot, amely lehetővé teszi az egyesüléshez való jog szabad gyakorlását.

- Teljes mértékben tartsák tiszteletben az egyesüléshez való jogot, ideértve a támogatásokhoz és más hazai, külföldi és nemzetközi forrásokhoz való hozzáférést.

- Biztosítsák, hogy hivatalos személyek nem tesznek olyan, a civil szervezeteket rágalmazó és megbélyegző kijelentéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy aláássák a szervezetek legitimációját vagy jó hírnevét.

- Biztosítsák, hogy bármilyen vizsgálatot, nyomozást vagy más eljárást csak olyan szervezet folytat le, amelyik megfelelő garanciákkal rendelkezik, hogy a függetlensége és pártatlansága biztosított legyen, és csak és kizárólag olyan törvénynek és más jogszabályoknak legyenek a civil szervezetek alávetve, amelyek más jogi személyekre is kötelezőek.

- Biztosítsák, hogy csak olyan szankciót alkalmaznak a civil szervezetekkel szemben, amelyek megfelelnek a nemzetközi emberi jogi előírásoknak és szokásoknak, ideértve az arányosság követelményét, és a szankciók nem érik el azt a szintet, amely elriasztaná az embereket a véleménynyilvánításhoz és egyesüléshez való joguk szabad gyakorlásától.

- Hívják meg az ENSZ békés gyülekezés és az egyesülés szabadságához fűződő jog kérdésével foglalkozó különmegbízottját, hogy tegyen látogatást Magyarországon.

Az Európai Unió részére

- Az Európai Uniónak minden eszközzel biztosítania kell, hogy Magyarország nem gátolja az emberi jogok érvényesülését, és tiszteletben tartja a Közösség közös értékeit, ahogyan azok az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében szerepelnek.

Különösen:

- Az Európai Parlamentnek is nyilvánosan el kell ítélnie az egyesülési és véleménynyilvánítási jog elleni támadásokat Magyarországon, és felelőssé tenni más EU-s intézményeket, hogy reagáljanak a kormányazti lépésekre.

- A Bizottság folytassa az emberi jogok magyarországi helyzetének megfigyelését, és tegyen megfelelő lépéseket a joguralom megerősítéséről szóló keretegyezmény (COM (2014) 158) alapján az egyesülési jog ellen intézett támadások ellen az ebben a jelentésben feltártak figyelembevételével.

- A Tanács foglalkozzon az emberi jogokkal kapcsolatos magyarországi aggályokkal, és fontolja meg, hogy az egyesülési jog elleni támadásokkal kapcsolatban párbeszédet kezdeményez a tagországok között, hogy népszerűsítse és biztosítsa a jogbiztonság követelményét (Az Általános ügyek Tanácsának Következtetései a joguralommal kapcsolatban, 2014. december 16.)